

AN INCURSION INTO THE FOLKLORE OF THE LIPOVAN RUSSIANS FROM THE DANUBE DELTA

Assistant Professor DELIA STOIAN-IRIMIE, PhD

National Academy of Music "Gheorghe Dima",
Piatra Neamț Extension

SUMMARY

This work addresses a distinct subject with a very strong historical background and absolute uniqueness: the preservation of identity, language, architecture, attire, and traditions hundreds of kilometers away from the place of origin, as well as over time, despite all the difficulties that have befallen the Lipovan Russians residing in Romania. Maintaining one's identity as a nation in foreign lands, where the influence of the new and trends of change is always present, can be challenging. However, despite these challenges, the Lipovans have succeeded in preserving their folk customs, traditional songs, religion, spoken language, and everything they brought with them over time. The Russian language is their mother tongue, the foundation of their Old Believer identity, while the Church Slavonic language serves as a bridge between past and future generations. Religion stands as the primary symbol of Lipovan Russian identity, keeping the community united.

REZUMAT

Prezenta lucrare tratează un subiect aparte, cu o încărcătură istorică foarte puternică și o unicitate absolută: păstrarea identității, limbii, arhitecturii, portului și tradițiilor la sute de kilometri distanță de locul de baștină, dar și de-a lungul timpului, cu toate greutățile care s-au abătut asupra rușilor lipoveni de pe teritoriul României. Este greu să îți păstrezi identitatea ca națiune pe alte meleaguri, atunci când influența noului și tendințele de schimbare sunt mereu prezente. Însă, în ciuda acestor aspecte, rușii lipoveni au reușit să își păstreze nealterate obiceiurile populare, cântecele tradiționale, religia, limba vorbită și tot ceea ce au adus cu ei de-a lungul timpului. Limba rusă este limba maternă a acestora, fundamentul identității starovere, limba slavonă bisericească reprezentând puntea de legătură între generațiile trecute și viitoare. Religia este principalul semn al identității rușilor lipoveni, aceasta ținând comunitatea unită.

Keywords

Folklore, Lipovian Russians, Staroveri, songs, Danube Delta.

INTRODUCTION

The history of the Lipovan Russians is linked to the preservation of folk customs and traditions, to the folk dress and the spoken language, so that it can be said that, over time, their culture has remained a traditional one, although the avoidance of innovations or influences is almost impossible, which can sometimes be felt in their folklore.

The folklore and traditions of the Lipovan communities are particularly interesting, a fact that deserves to be researched by Romanian ethnomusicology. In 1990, the Community of Lipovan Russians from Romania was established and the Lipovan Russians fully integrated into Romanian society, living in good understanding in the Lipovan communities ever since.

Currently, in Dobrogea, Lipovan Russians are found in several localities and cities, such as: Chilia Veche, Gorgova, Carcaliu, Jurilovca, Slava Rusă, Slava Cercheză, Mahmudia, Mila 23, Patlăgeanca, Periprava, Sarichioi, Sfiștofca, Sulina, Tulcea, and Mahmudia.

ORIGIN AND HISTORY

In the first half of the 18th century, the first Lipovans (staroveri) were mentioned on Romanian territory: in Moldova in 1724, and in Dobrogea in 1740 in the town of Sarichioi. In Dobrogea, Lipovan Russians settled at the mouths of the Danube, especially to the north of the Chilia arm, later becoming the predominant population of fishermen in the Danube Delta. The reason for their departure from Russia was the beginning of some reforms of the church, initiated by Tsar Alexei Mikhailovich, which had been proposed for the rites of the churches in Russia.

The Lipovan Russians are the descendants of the Starovers (an ethnic group of Slavic origin that preserved its old-rite Orthodox faith). The Danube Delta, being a rather isolated area, helped them to keep unaltered their language, folk dress, customs, architecture and last but not least, their faith.

The term *Lipovan* can be found in the form of several explanatory variants:

- A first variant is the association with the Slavic term *lipa*, which means linden, from the wood of which various household objects are made, including the oars of the *lotci* (fishing boats)

- Another variant would be the sacral one: from *filippovka*, the name of a holiday

- The toponymic variant, as the first settlement of the Old Rite Russians was called *Lipoveni*

- another variant is the anthroponymic one: from *Filippoventi* - coming from the Russian Filipp-filippovcy or filippovane = followers of Filipp Pustosviat (1672-1742) (Bucharest, 2007).

THE LANGUAGE

The language of the Lipovian Russians is represented by a diversification of dialects of the southern Russians. Russian is the foundation of the Starovers' identity, their mother tongue. However, different domains correspond to different languages, such as: Slavonic for religious worship, dialect speech for everyday life, the language of a neighboring people for external communication (Chiselev, 2019). The mother tongue is learned from generation to generation, even if they live together with other nationalities.

TRADITIONAL CLOTHING

The clothing, one of the distinctive elements of every nation, reflects the spirit of the individual and of the community of which they are a part.

The clothing of the Lipovan Russians is still preserved nowadays only when going to church, during rites of passage (wedding, funeral), or when various artistic performances take place. Married women wear their hair in two braids, covered with a headscarf, with *kicika* (a special headdress received at the wedding) over which *kasiak* is placed, and unmarried girls gather their hair in a braid tied with multi-colored ribbons. A specific element often found especially among older women is the leather rosary or *lestovca*.

The Lipovan women's costume preserves the structure of the old Russian costume from Moscow and the central Volga, the lands from which the Starovers came. The basic piece is the wide, double pleated skirt called *iubka*, a silk or cloth apron (*zapan*) and a short waist-length blouse (*cohta*). A costume with *sarafan* (dress with straps) is also used. In winter, Lipovan women wear a quilted coat, flared from the waist with pleats, called *kufaika*, *arka* or *kaŭaveika*, black leather boots (*ciupiki*) or shoes.

Handkerchiefs and ribbons are among the first ornamental objects of the traditional Lipovan costume that a young woman learns to make. They show the skill of the girls in choosing ornamental and chromatic elements with specific notes that differentiate the craft from one piece to another, preserving the uniqueness. Stitching, embroidery, crocheting represent the craft of decorating the textile materials used to make folk wear. Each girl hangs on a reed the most beautiful handkerchief and ribbon she made during the winter. The handkerchief signifies hope, promise and continuity.

The traditional Lipovene men's costume consists of boots or shoes, trousers and a tunic. The tunic or *rubaška shirt* is made of silk or other material, sewn in bright colors, buttoned on the left side, without a collar, but only a simple band. The shirt is worn over the trousers and tied in the middle with a colored wool belt (*pois*). Pants (*stanî* or *briuki*) do not have a specific cut. They

are loose, worn in boots and made of dark cloth, usually black. The belt is similar to the women's belt, but simpler. In winter, Lipovi men wear a long coat (*padiovka*) or a short cloth coat (*pinjak*) over their shirt. Most men continue to wear a long, dark coat to church nowadays.

THE FOLKLORE OF THE LIPOVENIAN RUSSIANS

The musical repertoire

The musical repertoire found among Lipovanian Russians is very rich and varied. An existing ritual folklore is that of the cheese week, which expresses a different theme compared to the Romanian folklore, namely it expresses the sadness or irony for the one who did not manage to get married until the beginning of the cheese week. Maslenitsa, the week of milk and cheese is a holiday practiced by Lipovan Russians in the week before Easter.

In the past, fasting songs were known, transmitted during the summer, during work, to make their work seem easier. Unfortunately, this genre is currently lost among the Lipovian Russians, hardly being cultivated at all.

The wedding folklore is very well preserved even today. Due to the fact that, 25 years ago, the wedding lasted four or even five days, there was a very varied repertoire. Thus, the wedding started on Friday with the girls' party (*devishnik*), on Saturday the bride-to-be was washed and her hair braided into a single tail, and on Sunday the guests took part in the actual wedding, where the groom's and the bride's relatives met, and they partied until late at night. On Monday, at noon, the wedding guests continued the party until late, when the gift was given. The wedding continued on Tuesday for the cooks. For each moment of the ceremony there was a different musical repertoire. There were songs performed only by men, others only by women, these being sung in the vast majority of cases on several voices.

The non-occasional repertoire is also present in Lipovanian Russians. It was born from their stories and legends, about the tortured life of their ancestors, or from the love stories of young people. From the point of view of literary themes, we find the same themes as those in Romanian folklore: love, longing, hate, alienation. A common theme in the actual songs is related to the basic occupation of the Lipovans, namely fishing.

The manner of performance

The manner of performing the musical folklore of Lipoveni is quite different from the traditional Romanian folklore, as per the compoence of the group. Most of the genres, whether wedding songs, proper songs or carols, are performed in groups by women, with a strong, piercing, often guttural voice.

Another manner of interpretation among Lipovan Russians is that one person begins the first verse, then the whole group continues the remaining

melodic lines of the stanza, being performed in the same manner until all the melodic stanzas are exhausted.

Less often we also encounter the mixed interpretation, where men join the group of women. What makes the repertoire even more interesting is the fact that sometimes the main melodic line is completed with a second voice, sung in third, octave, sixth, or even fourth or fifth, as evidenced by the following example:

Я акация

inf. grup femei
loc. Periprava, Tulcea

$\text{♩} = 160$

Я а-ка-ци-я, На гор-ке я рос-ла, Рас-цве-ла на кра-ю се-ла,
Толь-ко, тронь ме-ня, Я ко-лю-ча-я,
О-чень па-ху-ча-я И бе-ла.

Fig. 1. Song for two voices

Я акация	I am the acacia
На горке я росла	And I grew up on the hill
Расцвела на краю села	I blossomed at the edge of the village
Только тронь меня	If you touch me,
Я колючая	I can sting you,
Очень пахучая	My flowers are very fragrant
И бела	And white.

Улыбнись тебе	I smile at you,
Зорьки ясные	My bright Dawn
Хорошо на меня посмотри	Take a good look at me
Хорошы мои	They are beautiful
Цветы белые	My white flowers
Светлым солнышком	In the light of dawn
И зарёй	And the sun!

Some stylistic peculiarities of vocal songs

The melodic lines in Lipovan folklore are simple, some of them have a reduced scope that resembles children's folklore, both rhythmically and melodically. Due to group interpretation, the songs are syllabic, ornaments being absent in most cases.

Children's folklore is present among the Lipovian Russians and contains the same morphological characteristics as the Romanian one: reduced ambitus, simple melodic, syllabic type, the presence of the genre-specific rhythmic and versification system.

The carols present in the folklore of the Lipovian Russians are religious, announcing the Birth of the Savior. The fact that the Lipovian Russians only have religious carols in their winter repertoire denotes the fact that they are great Orthodox believers, these being performed especially in church, during or at the end of the service. In the vast majority of cases, the carols, as well as the other genres, are accompanied by various traditional instruments.

As for the wedding repertoire, there are songs that are performed by the group of women at the time of the proposal. Also, when the bride is groomed and combed to pass among the wives, the girls along with the women of the village sing her various wedding songs. They are slightly ornamented, found in a *parlando rubato* rhythmic system and with a rather restricted scope.

The funeral repertoire is also found among the Lipovian Russians. In my research I came across funeral songs sung individually. They are interpreted freely, in *parlando rubato*, being syllabic but also slightly melismatic. The ambitus is narrow, oligochords predominates.

The actual songs found in Romanian folklore are performed individually, the old-style ones presenting the archaic characteristics specific to the genre (rich ornamentation, reduced ambitus, pre-modal scales), while in Lipovan folklore we find the actual songs sung both individually and in groups, being framed in a *giusto-syllabic* rhythmic system, distributive and less often *parlando rubato*.

И вышивала я платочек

inf. grup femei
loc. Periprava, Tulcea

$\text{♩} = 162$

И выш-ива - ла я пла-го-чек, Да и ни име - ла ко - му-дать,
И шел мой ми - лый в сол-да-ты, Да -ла-е-му сле - зы вы - ти-рать,
И шел мой ми - лый в сол-да-ты, Да -ла-е-му сле - зы вы - ти-рать.

Fig. 2. Poper song from Periprava

И вышивала я платочек	And I embroidered (sewed) the handkerchief
Да и ни имела кому дать	And I had no one to give it to.
И шел мой милый в солдаты	When my dear left for the army
Дала ему слезы вытирать (x2)	I gave it to him to wipe his tears.
И шел мой милый в солдаты	My dear went to the army
А брата взяли на войну	And my brother was taken to war
За брата горко плакать буду	I will cry bitterly for my brother
А за миленком в гроб пойду (x2)	And after being nice I will go to the grave.

The actual song presented was collected from the town of Periprava, Tulcea county, from a group of Lipovean women, who mentioned that this type of song is almost always performed in a group. It should be noted that the theme is one about exile, in which the girl embroiders a handkerchief for her lover who was going to go to the army. The pain is also amplified due to the fact that her brother was taken to war, leaving her alone, without any male support.

From the point of view of the versification, we meet the pyrrhic tetrapodia, with the acatalectic form (8 syllables) in the first two verses, the 3rd verse contains 9 syllables, then the 4th verse returns with 8 syllables. As a type of melody, the example is syllabic, very slightly ornamented, in the measure of 6/8, and the caesuras of each melodic line appear slightly rubato-like. The last two lines of the stanza are repeated, slightly varied. A large part of them are notated in the measure of 3/4 or 6/8, and at the moment of interpretation giving the impression of undulating waves.

In terms of accompaniment, the vocal songs are accompanied by various traditional instruments: balalaika, mandolin, Russian harp or accordion.

CONCLUSIONS

The Lipovian Russians are the keepers of a special musical folklore, by having a vast musical repertoire that has been perpetuated from generation to generation and by the style of interpretation, which sets them apart from other nationalities.

Despite living with other nationalities, they have kept their way of performing Russians, such as: strong, guttural voice, group performance of most songs, complementing the main voice with another voice in third, octave, sixth, fourth or quint.

As for the vocal songs, it was found that they appear quite simple, very little ornamented, with a rather reduced scope, most of them being framed in the measure of $3/4$ or $6/8$.

The rhythmic systems found in the folklore of Lipovian Russians is the distributive one, giusto syllabic bicron or parlando rubato. All these characteristics are based on the fact that the vast majority of traditional songs from Lipoveni are performed in groups by women or men, resulting in the morphological aspects of group songs.

Even if the Lipovian Russians coexist with Romanians and other minorities in the Danube Delta, they continue to preserve their traditions, port and traditional folklore.

O INCURSIUNE ÎN FOLCLORUL RUȘILOR LIPOVENI DIN DELTA DUNĂRII

Cuvinte cheie

Folclor, ruși lipoveni, staroveri, cântece, Delta Dunării.

INTRODUCERE

Istoria rușilor lipoveni este legată de păstrarea obiceiurilor și tradițiilor populare, de portul popular și limba vorbită, astfel, se poate spune că, de-a lungul timpului, cultura acestora a rămas una tradițională, cu toate că evitarea unor inovații sau influențe este aproape imposibilă, simțindu-se uneori în folclorul acestora.

Folclorul și tradițiile din comunitățile lipovenești sunt deosebit de interesante, fapt pentru care merită cercetate de către etnomuzicologia românească. În anul 1990 a fost înființată Comunitatea Rușilor Lipoveni din

România, rușii lipoveni integrându-se în totalitate în societatea românească, conviețuind în bună înțelegere până în prezent în comunitățile lipovenești.

În prezent, în Dobrogea, rușii lipoveni sunt întâlniți în mai multe localități și orașe, cum ar fi: Chilia Veche, Gorgova, Carcaliu, Jurilovca, Slava Rusă, Slava Cercheză, Mahmudia, Mila 23, Pătlăgeanca, Periprava, Sarichioi, Sfiștofca, Sulina, Tulcea și Mahmudia.

ORIGINEA ȘI ISTORICUL

În prima jumătate a secolului al XVIII-lea au fost menționați primii lipoveni (staroveri), pe teritoriul României: în Moldova în anul 1724, iar în Dobrogea în anul 1740, în orașul Sarichioi. În Dobrogea, rușii lipoveni se stabilesc la gurile Dunării, în special la nordul brațului Chilia, ulterior ajungând populația predominantă de pescari din Delta Dunării. Motivul plecării acestora din Rusia a fost începerea unor reforme ale bisericii, inițiate de Țarul Alexei Mihailovici, reforme propuse pentru orânduilele bisericilor din Rusia.

Rușii lipoveni sunt urmașii staroverilor (o etnie de origine slavă care și-a păstrat credința ortodoxă de rit vechi). Delta Dunării, fiind o zonă destul de izolată, i-a ajutat să își păstreze nealterate: limba, portul popular, obiceiurile, arhitectura și nu în ultimul rând, credința.

Termenul de *lipovean* îl întâlnim sub forma mai multor variante explicative:

- o primă variantă este asocierea cu termenul slav *lipa* care înseamnă tei, din lemnul căruia sunt fabricate diverse obiecte gospodărești, inclusiv vâslele lotcilor;

- o altă variantă ar fi cea sacrală: de la *filippovka*, nume de sărbătoare;

- varianta toponimică, adică prima așezare a rușilor de rit vechi numindu-se Lipoveni;

- o altă variantă este cea antroponimică: de la *Filippoveni* – provenind din rusescul *Filipp-filippovcy* sau *filippovane* = adepți ai lui Filipp Postosviat (1672-1742) (București, 2007).

GRAIUL

Graiul rușilor lipoveni este reprezentat printr-o diversificare de dialecte ale rușilor de sud. Fundament al identității staroverilor, limba rusă este limba maternă a acestora. Însă, diferitelor domenii le corespund limbi diferite, cum ar fi: slavona pentru cultul religios, graiul dialectal pentru viața de zi cu zi, limba unui popor vecin pentru comunicare exterioară (Chiselev, 2019). Limba maternă este învățată din generație în generație, chiar dacă conviețuiesc alături de alte naționalități.

PORTUL POPULAR

Portul, unul dintre elementele distinctive ale fiecărui neam, reflectă spiritul individului și al comunității din care face parte.

Portul rușilor lipoveni se mai păstrează în prezent doar când se merge la biserică, în cadrul riturilor de trecere (nuntă, înmormântare), sau când au loc diferite reprezentări artistice. Părul femeilor măritate este împletit în două cozi, acoperite cu batic, cu *kicika* (o tichie specială primită la nuntă) peste care se pune *kasiak*, iar fetele nemăritate își prind părul într-o coadă legată cu panglici multicolore. Un element specific des întâlnit mai ales la femeile în vârstă este *lestovca* sau mățăniile realizate din piele.

Costumul femeiesc lipovenesc păstrează structura vechiului costum rusesc din Moscova și Volga centrală, ținuturi de unde au venit staroverii. Piesa de bază este reprezentată de fusta largă și dublă cu pliuri, numită *iubka*, un șorț din mătase sau stofă (*zapan*) și o bluză scurtă până peste talie (*cohta*). Se întâlnește și costumul cu sarafan (rochie cu bretele). Pe timp de iarnă, femeile lipovence poartă o haină matlasată, evazată în talie cu pliuri, numită *kufaika*, *arka* sau *kațaveika*, ghete din piele neagră (*ciupiki*) sau cizme.

Batistele și panglicile sunt printre primele obiecte ornamentale ale costumului tradițional lipovenesc pe care o tânără învață să le confecționeze. Ele arată măiestria fetelor în alegerea elementelor ornamentale și cromatice cu note specifice care diferențiază meșteșugul de la o piesă la alta, păstrând unicitatea. Cusăturile, broderiile, croșetatul reprezintă meșteșugul de împodobire a materialelor textile folosite la confecționarea portului popular. Fiecare fată agață pe un fir de stof cea mai frumoasă batistă și panglică făcute de ea în timpul iernii. Batista semnifică speranță, promisiune și continuitate.

Costumul bărbătesc lipovenesc tradițional este compus din cizme sau pantofi, pantaloni și tunică. Cămașa tip tunică sau *rubaška* este croită din mătase sau alt material, cusută în culori vii, care se încheie în partea stângă, fără să conțină guler, ci doar o simplă bentiță. Cămașa este purtată peste pantaloni și legată la mijloc cu un brâu de lână colorată (*pois*). Pantalonii (*ștanî* sau *briuki*) nu au o croială specifică. Sunt largi, purtați în cizme și confecționați din stofă de culoare închisă, de obicei neagră. Brăul este asemănător cu cel femeiesc, dar mai simplu. Pe timp de iarnă, bărbații lipoveni poartă peste cămașă o haină lungă (*padiovka*) sau una scurtă din stofă (*pinjak*). Majoritatea bărbaților continuă să poarte și în prezent la biserică o haină lungă, de culoare închisă.

FOLCLORUL RUȘILOR LIPOVENI

Repertoriul muzical

Repertoriul muzical întâlnit la rușii lipoveni este unul foarte bogat și variat. Un folclor ritual existent este cel de *săptămâna brânzei*, care exprimă o tematică mai diferită față de folclorul românesc, și anume exprimă tristețea

sau ironia pentru cel care nu a reușit să se căsătorească până la începutul săptămânii brânzei. *Maslenița*, săptămâna laptelui și a brânzei este o sărbătoare practică de rușii lipoveni în săptămâna dinaintea Paștelui.

În trecut, se cunoșteau cântecele de post, transmise în perioada verii, în timpul muncii, pentru a li se părea munca mai ușoară. Din păcate, acest gen s-a pierdut în prezent la rușii lipoveni, nemaștiindu-se aproape deloc.

Folclorul nupțial este foarte bine păstrat și în prezent. Datorită faptului că, în urmă cu 25 de ani în urmă, nunta ținea patru sau chiar cinci zile, a existat un repertoriu foarte variat. Astfel, nunta începea de vineri cu petrecerea fetelor (*devișnikul*), sâmbăta avea loc spălătul fetei de măritat și împletitul părului într-o singură coadă, iar duminica invitații luau parte la nunta propriu-zisă, unde rudele mirelui se întâlneau cu cele ale miresei, și petreceau până noaptea târziu. Luni, la prânz, nuntașii continuau petrecerea până târziu când se dădea darul. Nunta continua și marți pentru bucătărese. Pentru fiecare moment al ceremonialului a existat un repertoriu muzical diferit. Erau cântece interpretate doar de către bărbați, altele doar de către femei, acestea fiind cântate în marea majoritate a cazurilor pe mai multe voci.

Repertoriul neocazional este prezent și la rușii lipoveni. Acesta a luat naștere din poveștile și legendele acestora, despre viața chinuită a strămoșilor lor, sau din poveștile de dragoste ale tinerilor. Din punct de vedere al tematicii literare, regăsim aceleași teme ca și cele din folclorul românesc: de dragoste, de dor, de urât, de înstrăinare. O tematică des întâlnită în cântecele propriu-zise este legată de ocupația de bază a lipovenilor, și anume pescuitul.

Maniera de interpretare

Formula interpretativă principală din cadrul folclorului lipovenesc este diferită de cea din folclorul românesc, majoritatea genurilor, fie cântece de mireasă, cântece propriu-zise sau colinde fiind interpretate în grup, de către femei. Emisia vocală este similară cu cea întâlnită în folclorul românesc, cântându-se cu o voce puternică, pătrunzătoare, de multe ori guturală.

O altă manieră de interpretare la rușii lipoveni constă în faptul că o persoană începe primul vers, continuând apoi întregul grup celelalte rânduri melodice rămase din strofă, fiind interpretate în aceeași manieră până la epuizarea tuturor strofelor melodice.

Mai rar întâlnim și interpretarea mixtă, unde bărbații se alătură grupului de femei. Ceea ce face ca repertoriul să devină și mai interesant este faptul că, uneori, linia melodică principală este completată cu o a doua voce, cântată la terță, octavă, sextă, sau chiar la cvartă sau cvintă, dovadă fiind și exemplul următor:

Я акация

inf. grup femei
loc. Periprava, Tulcea

$\text{♩} = 160$

Я а-ка-ци-я, На гор-ке я рос-ла, Рас-цве-ла на кра-ю се-ла,
Толь-ко, тронь ме-ня, Я ко-лю-ча-я,
О-чень па-ху-ча-я И бе-ла.

Figura 1. Cântec interpretat pe două voci, material documentar

Я акация	Eu sunt salcâmul
На горке я росла	Și am crescut pe deal
Расцвела на краю села	Am înflorit la marginea satului
Только тронь меня	Dacă mă atingi,
Я колючая	Te pot înțepa,
Очень пахучая	Florile mele sunt foarte mirositoare
И белая	Și albe.
Улыбнись тебе	Îți zâmbesc ție,
Зорьки ясные	Zorica mea cea luminoasă
Хорошо на меня посмотри	Uită-te bine la mine
Хорошы мои	Sunt frumoase
Цветы белые	Florile mele albe
Светлым солнышком	În lumina zorilor
И зарей	Și a soarelui!

Câteva particularități stilistice ale cântecelor vocale

Liniile melodice din folclorul lipovenesc sunt simple, unele având un ambitus redus care le aseamănă cu folclorul copiilor, atât din punct de vedere ritmic, cât și melodic. Datorită interpretării în grup, melodiile sunt silabice, ornamentele fiind absente în majoritatea cazurilor.

Folclorul copiilor este prezent la rușii lipoveni și conține aceleași caracteristici morfologice ca și cel românesc: ambitus redus, melodică simplă, de tip silabic, prezența sistemului ritmic și de versificație specifice genului.

Colindele prezente în folclorul rușilor lipoveni sunt religioase, vestind Nașterea Mântuitorului. Faptul că rușii lipoveni au în repertoriul de iarnă doar colinde religioase denotă faptul că sunt mari credincioși ortodocși, acestea fiind interpretate în special în biserică, în timpul sau la finalul slujbei. În marea majoritate a cazurilor și colindele, la fel ca și celelalte genuri sunt acompaniate la diferite instrumente tradiționale.

În ceea ce privește repertoriul nupțial, există cântece care sunt interpretate de către grup de femei în momentul peșitului. De asemenea, când mireasa este pregătită și pieptănată pentru a trece în rândul nevestelor, fetele împreună cu femeile din sat îi cântă diferite cântece de mireasă. Acestea sunt ușor ornamentate, întâlnite în sistemul ritmic parlando rubato și cu un ambitus destul de restrâns.

Repertoriul funebru îl regăsim și la rușii lipoveni. În cercetările mele am întâlnit cântece funebre cântate individual. Acestea sunt interpretate liber, în parlando rubato, fiind silabice dar și ușor melismatice. Ambitusul este unul restrâns, predominând oligocordiile.

Cântecele propriu-zise întâlnite în folclorul românesc sunt interpretate individual, cele de stil vechi prezentând caracteristicile arhaice specifice genului (ornamentică bogată, ambitus redus, scări premodale), pe când în folclorul lipovenesc regăsim cântecele propriu-zise cântate atât individual, cât și în grup, fiind încadrate în sistemul ritmic giusto-silabic, distributiv și mai rar parlando rubato.

И вышивала я платочек

inf. grup femei
loc. Periprava, Tulcea

$\text{♩} = 162$

И вып-ива - ла я пла-го-чек, Да и ни име - ла ко - му-дать,
И шел мой ми - лый в сол-да-ты, Да ла-е-му сле - зы вы - ти-рать,
И шел мой ми - лый в сол-да-ты, Да ла-е-му сле - зы вы - ти-рать.

Fig. 2. Cântec propriu-zis din Periprava, material documentar

И вышивала я платочек	Și am brodat (cusut) eu batistuța
Да и ни имела кому дать	Și n-aveam cui s-o dăruiesc.
И шел мой милый в солдаты	Când a plecat dragul meu în armată
Дала ему слезы вытирать (x2)	I-am dat-o lui să-și ștergă lacrimile.
И шел мой милый в солдаты	A plecat dragul meu în armată
А брата взяли на войну	Iar fratele mi-a fost luat la război
За брата горько плакать буду	După frate o să plâng amar
А за миленьком в гроб пойду (x2)	Iar după drăguț mă voi duce în mormânt.

Cântecul propriu-zis prezentat a fost cules din localitatea Periprava, județul Tulcea, de la un grup de femei lipovence, care au menționat că acest tip de cântece sunt interpretate aproape întotdeauna în grup. De remarcat este faptul că tematica este una despre cătănie, în care fata brodează o batistă pentru iubitul ei care urma să plece în armată. Durerea este amplificată și datorită faptului că fratele ei a fost luat în război, ea rămânând singură, fără nici un sprijin bărbătesc.

Din punct de vedere al versificației, întâlnim tetrapodia pirică, cu forma acatalectică (8 silabe) în primele două versuri, versul al 3-lea conține 9 silabe, revenind apoi versul al 4-lea cu 8 silabe. Exemplul muzical prezentat este unul silabic, foarte ușor ornamentat, în măsura de 6/8, iar cezurile fiecărui rând melodic apar ușor rubatizate. Ultimele două versuri din strofă se repetă, ușor variat. O mare parte a acestora sunt notate în măsura de 3/4 sau 6/8, iar în momentul interpretării dau impresia de unduire a valurilor.

Din punct de vedere al acompaniamentului, cântecele vocale sunt acompaniate la diferite instrumente tradiționale: balalaică, mandolină, armușca rusească sau acordeon.

CONCLUZII

Rușii lipoveni sunt păstrătorii unui folclor muzical deosebit, prin deținerea unui repertoriu muzical vast care s-a perpetuat din generație în generație și prin stilul de interpretare, care îi pune în valoare față de alte naționalități.

În ciuda conviețuirii cu alte naționalități, aceștia și-au păstrat modul de interpretare specific, cum ar fi: voce puternică, guturală, interpretare în grup a majorității cântecelor, completarea vocii principale cu o altă voce la terță, octavă, sextă, cvartă sau cvintă.

În ceea ce privește cântecele vocale, s-a putut constata că acestea sunt destul de simple, foarte puțin ornamentate, cu un ambitus destul de redus, majoritatea fiind încadrate în măsura de 3/4 sau 6/8.

Sistemele ritmice întâlnite în folclorul rușilor lipoveni sunt: distributiv, giusto silabic bicron sau parlando rubato. Toate aceste caracteristici au la bază faptul că marea majoritate a cântecelor tradiționale lipovenești sunt

interpretate în grup de femei sau bărbați, rezultând aspectele morfologice ale cântecelor de grup.

Chiar dacă rușii lipoveni conviețuiesc alături de români și alte minorități din Delta Dunării, aceștia continuă să își păstreze tradițiile, portul și folclorul tradițional.

REFERENCES

- Chiselev, A. (2019). Dinamica rituală a tradițiilor de peste an, Tradiții emblematice ale etniilor din Dobrogea de Nord. Ex Ponto, Constanța.
- Colesniuc, S. (2019). Dobrogea, Edificii cu mozaic: Credința, Cultura, Cetatea. Ex Ponto, Constanța.
- Tudose, P. (2015). Rușii lipoveni din România – istorie și actualitate. București: Editura „C.R.L.R”.
- Varona, A. (2020). Staroverii, Pagini de istorie și spiritualitate. București: Editura „C.R.L.R”.
- Vascenco, V. (2007). Melchisedec și lipovenii, în Romanoslavica XLII, București: Editura Universității.

Web sources

<https://www.youtube.com/watch?v=NICnaxHpogE>

<https://www.youtube.com/watch?v=mm4diLGjIws>